

Szent Mihály, szent Gábor és szent Rafael főangyalok –

Gyulafehérvár, 2011. szeptember 29

Négy évvel ezelőtt, pontosan ezen a napon, szent Mihály, szent Gábor és szent Rafael főangyalok ünnepén, XVI. Benedek pápa hat püspököt szentelt a római Szent Péter bazilikában. Szentbeszédében, követve a Jelenések könyve íróját, emlékeztetett arra, hogy az ősegyházban a püspököket saját helyi egyházuk *angyalának* nevezték. A püspök tehát nemcsak a rábízott nyáj főpásztora, hanem annak angyala is. A Jelenések könyve írója ill. az ősegyház mély összefüggést látott a püspök szolgálata és az angyalok feladata között.

Azért érdekes a szentatyának ez az emlékeztetője, mert ma igencsak nagy érdeklődés tapasztalható az angyalok iránt. Tanúskodik erről többek között a világháló, hiszen az „angyal” kulcsszó nyomán az internetes kereső rögtön több millió bejegyzést talál. Meglepő azonban, hogy a képek-kategóriában ugyanaz a kereső program az anyaszentegyház egyetlen püspökének az arcképét sem hozza! Vajon mi erre a magyarázat?

Mindenekelőtt az, hogy főleg ezotérikus körökben az angyalokat olyan magasabbrendű fény-energia-lényeknek képzelik el, akiknek segítségét az ember igénybe veheti, hogy

így a tudat és a megvilágosodás magasabb fokára eljuthasson. Ez az elképzelés természetesen nem felel meg a katolikus hitnek, hanem sokkal inkább újgnosztikus spekuláció olyan szellemi valóságokkal kapcsolatban, melyeknek észlelése, ill. közvetlen megtapasztalása aligha lehetséges az ember számára. Az ezotérikus angyal-hit mindenesetre hatást gyakorol sokakra, olyannyira, hogy manapság már olyan emberrel is találkozhatunk, aki az angyalok létében igen, Istenben azonban nem tud hinni.

Ezzel szemben az *angyalokról szóló katolikus tanítás*, ill. a három főangyal tisztelete nem eltávolít Istentől, vagy Jézus Krisztustól, hanem még erősebben hozzákapcsol Isten szeretetéhez, ill. ahhoz a küldetéshez, amelynek keresztényként – más és más formában ugyan – mindannyian részesei vagyunk. Biztosak lehetünk tehát abban, hogy a szentatya is erre alapoz, amikor – imént említett szentbeszédében – arra emlékeztet, hogy az angyalok feladata révén jobban megérthetjük a püspöki szolgálatot.

Kicsoda tehát akkor az angyal? A Szentírásból és az egyházi hagyományból két szempontot ismerhetünk fel: (1) Egyrészt olyan teremtmény, amely Isten színe előtt áll, *egész létével Istenre irányul*. Az a tény, hogy a három főangyal nevében –

Michael, Gabriel, Rafael – ott találjuk az „El” szót, ami magyarul Istent jelent, szintén erre utal: Isten bele van írva a nevükbe, a név pedig bibliai értelemben a személy lényegét fejezi ki. Az főangyalok lényege tehát abban áll, hogy Isten előtt és Istenért vannak. (2) Ez utóbbihoz kapcsolódik az angyalokra jellemző második szempont: Ők *Isten követői, hírnökei*. Vagyis Istent viszik az emberekhez. Éppen azért, mert Isten színe előtt állnak, képesek az emberek szívéhez is nagyon közel kerülni. Az angyalok végső soron Isten érintését hozzák, jelentik az ember számára. Minden ilyen angyali érintésben az ember magához tér, megéri, hogy mi lényeges és mi nem az életben.

Emberszerű angyalként, ill. angyalszerű emberként látja és láttatja tehát a Jelenések könyve az egyházi közösség vezetőjét, a püspököt, aki felelős az adott egyház életéért. Ebben az értelemben persze azt is megérthetjük, hogy nemcsak a püspök, hanem rajta keresztül és vele egységben minden pap és minden világi krisztushívő *az angyal szerepét kell hogy „játssa”* ott, ahol él és tevékenykedik az egyházban. Elengedhetetlen tehát, hogy mi mindannyian kölcsönösen újra és újra egymás számára angyalokká váljunk. Ez pedig megvalósul akkor, ha egyrészt egész létünkkel egyre inkább

Istenre irányulunk, mint az angyalok, másrészt pedig akkor, amikor abban segítünk egymásnak, hogy mindenki rátaláljon arra az útra, amely nem eltávolít, hanem közelebb visz az Istennek tetsző élethez.

Szent Mihály főangyal, akit a főegyházmegye védőszentjeként és a székesegyház titulusaként ma ünneplünk, *saját nevével* segít abban, hogy ennek az „angyali missziónak” külön-külön és együtt is meg tudjuk felelni. Ez a név pedig egy ismerős *kérdéssel*, szembesít bennünket: „Ki olyan mint Isten?” Szent Mihály főangyal, aki a szentháromságos egy igaz Isten ügyét védi a gonosszal szemben, jelenlétével kérdezi tehát korunk emberét, az egyház minden egyes tagját beleértve, hogy *nem helyezi-e magát Isten helyébe?* Ez a kérdés pedig éppen az egyházban nagyon *sok felületet érinthet*. Például feltehetően úgy is, hogy nem helyezzük-e egyházunkban a létező struktúrákat az élő Isten, valamint a feltámadt Üdvözítő, Jézus Krisztus helyébe? Nem hasonul-e az egyház ma éppen struktúráiban túlzottan is a világhoz? Nem játszik-e túlzott szerepet az egyházban a hatalom, a kontroll gyakorlása, a szolgálat és az alázat, a fokozódó központosítás pedig a szubszidiaritás elvének róvására?

Olyan *aktuális formái* ezek a „Ki olyan mint Isten?” kérdésnek, amelyeket XVI. Benedek pápa is érintett elmúlt vasárnapi ún. *freiburgi beszédében*, melyet németországi apostoli látogatásának záróakordjaként a freiburgi koncertházban tartott 1400 elkötelezett német katolikus előtt. A szentatya rámutat arra, hogy *az egyháznak óvakodnia kell* attól, hogy berendezkedjen a világban, hogy önelégültté váljon, s hogy a világ mércéjéhez alakuljon. Az emberek üdvének nem használ az, ha az egyházban nagyobb hangsúlyt kap a szervezés és az intézményesítés, mint az emberek reális szükségleteivel szembeni nyitottság. *Missziós küldetését*, mely abban áll, hogy az embereket Isten imádásához és a felebarát szeretetéhez vezesse, csak akkor képes teljesíteni az egyház, ha őket elsősorban nem egy hatalommal rendelkező intézmény számára akarja megnyerni, hanem úgy közeledik hozzájuk, hogy azok éppen azáltal térjenek valóban magukhoz, hogy rátalálnak arra, akiről minden ember – Szent Ágostonnal – mondhatja: Ő közelebb van hozzám, mint én önmagamhoz! Ő aki végtelenül fölöttem áll, mégis annyira bennem van, hogy ő az igazi bensőségesség bennem.

Ott, ahol az intézményes egyház a *világiatlanodás* útjára tud lépni, kifejlődhet a világra való igazi nyitottság. A

„világiatlanodás” persze nem azt jelenti, hogy az egyház kilép a mai világból, amolyan gettót alkotva. Nem, épp ellenkezőleg, az egyházban csak a hatalom fitogtatására és éreztetésére épülő világi szellemet kell letenni! Ettől a felesleges világi tehertől megszabadulva képessé válhat az egyház arra, hogy éppen szociális-karitatív téren teljesítse be missziós küldetését, közvetítve az emberek – a lelki és testi értelemben szenvedők és segítők – felé a keresztény hit különleges életerejét.

Igaz ugyan, hogy a pápa „freiburgi beszédében” *a német helyi egyházhoz szólt*, de bizonyára érdemes nekünk is megfontolni a szentatya buzdítását. Szinte egyidőben a freiburgi beszéddel Erdő Péter bíboros úr a Nagybecskereki egyházmegye megalapításának 25. évfordulóján celebrált szentmisében utalt arra, hogy minden egyházi cselekvésben *az emberek üdvössége az alapvető szempont*, valamint az, hogy „a lelkipásztori gondoskodás minél jobban elérje a hívő embereket.” A nagybecskereki egyházmegye főpásztora *Német László SVD* pedig egyházmegyéje jövőjére vonatkozólag úgy nyilatkozott egy, az ünnep kapcsán vele készített interjúban, hogy a jövő, „az egy kihívás, mely megköveteli mindenkitől, hogy konkrétan leüljön és számadást készítsen arról, ami van,

amivel konkrétan számolhat, számadást arról, hogy melyek azok az értékek, amelyeket a múltból mindenképpen tovább kell vinni, s mi az amitől meg kellene szabadulni, hogy ne legyen teher, egy kolonc a jövőbe vezető úton.” Fialtal egyházmegyéjében *strukturális paradigmaváltásra* van szükség. A hívek a legfontosabbak, nem a struktúrák! Önállóan lehet és kell is a helyi egyházban új megoldásokat kitalálni! *Nagyon konkrét szükség* náluk például az, hogy – főleg városon – idősödő emberek nem tudnak szentmisére járni, mert a templom túl messze található. A megyéspüspök azt tervezi, hogy ilyen helyzetben a szentmisét vigyék el az emberekhez. Nem úgy, hogy új templomokat építenek, melyekkel később csak gond lesz, hanem úgy, hogy hétköznapiokon családoknál is ünnepelnek majd szentmisét, az ősegyház mintájára megszervezve így a kis családi/házi egyházakat. *A templom épülete továbbra is fontos*, az egyházközség központja marad, jelentősebb alkalmakkor ott van együtt az egyház, hogy megélje a nagy közösséget, az egységet, de a hitnek a templom falain kívül, az egyén és a családok életében kell igazán élővé és éltetővé válnia.

A Jelenések könyvének szerzője hittestvéreinek *kulcsot szeretne adni a jelen megértéséhez*. A jelent azonban nem az

üdv történeti múlt irányából közelíti meg és magyarázza, hanem a felől a *végleges jövő* felől, amelyet Isten fog megvalósítani. A Szent Mihály főangyal nevében rejlő kérdés arra bátorít bennünket, hogy a mai ünnepen különösképpen is *megkérdézzük elsősorban magunkat*, hogy – a végleges jövő, az örök élet fényében – melyek azok a „világias” terhek, gondok, amelyeket talán feleslegesen cipelünk, s amelyek akadályoznak abban, hogy eleget tegyünk az „angyali-missziónak”, vagyis annak, hogy püspökként, papként, világi krisztushívóként ne a jövő bizonytalanságától való félelem határozza meg döntéseimet, cselekedeteimet és mulasztásaimat, hanem a hit élő ereje, valamint az a bátorság, amellyel a mai evangélium Fülöpjének példájára minden kétkedő, de érdeklődő és nyitott Natanaelt Jézus Krisztus közelébe segíték.

(Vik János)